

Folkhälsorådet Töreboda

Verksamhetsplan 2011

Töreboda
kommun

Inledning

Föreliggande rapport är en verksamhetsplan över hur folkhälsoarbetet är planerat att bedrivas under 2011 i Töreboda kommun. Planen avser att gälla för aktörer i kommunen som bedriver folkhälsoarbete i samverkan med folkhälsorådet och ska vara ett stöd och målriktning i detta arbete. Folkhälsoarbetet i Töreboda kommun bedrivs i samverkan med Västra Götalandsregionen i syfte att samordna resurser för folkhälsoarbetet. Det centrala organ för detta är folkhälsorådet som har funnits sedan 1996. Rådet består av politiker och tjänstemän från kommunen och hälso- sjukvårdsnämnd 10. Folkhälsorådets uppgift är att implementera ett hälsofrämjande tankesätt i nämnder och förvaltningar. Arbetet grundas på kunskap om kommuninvånarnas hälsosituation, det ska vara politiskt förankrat, bedrivs kontinuerligt, vara tvärspektoriellt och långsiktigt.

Det bör förklaras att planen avser att belysa utvecklingen av folkhälsoarbetet. Planen tar inte upp tidsdimensionen vilket gör att det ”osynliga folkhälsoarbetet” som att bygga koalitioner och mobilisera resurser inte framgår. Planen har istället tyngdpunkten utifrån den budget som är kopplad till samverkansgrupperna. Folkhälsorådet i Töreboda satsar under 2011 på 5 av de nationella målområdena för nationellt folkhälsoarbete. Vi fortsätter med samma inriktningar som föregående år, detta med anledning av att folkhälsoarbetet bör bedrivas långsiktigt och bygga på befolkningens behov. Det behovsunderlag som årligen tas fram av Hälso- och sjukvårdskansliet visar på samma behov under nästkommande år. Eventuella revideringar kan dock bli aktuella under året beroende på vilken inriktning den långsiktiga folkhälsoplanen (2011-2014) kommer att visa på.

Arbetsmodell

Folkhälsoarbetet är ett långsiktigt arbete och en ständigt pågående process. Hälsoläget i kommunen kartläggs varje år genom ett behovsunderlag som tillhandahålls från hälso- och sjukvårdskansliet. Detta underlag underlättar planeringen av folkhälsoarbetet och ligger till grund för folkhälsorådets verksamhet. Behovsunderlaget utgör en del av nämndens underlag vid beställning av folkhälsoarbete och sjukvård. En långsiktig folkhälsoplan görs var fjärde år och den nya långsiktiga planen kommer att tas fram under 2010. Verksamhetsplan med budget, målsättning och strategier tas fram årligen. Arbetet bedrivs genom samverkan och processinriktad verksamhet och följs upp med en årlig verksamhetsberättelse.

Folkhälsorådets uppgift

- Följa och analysera hälsoutvecklingen hos kommunens invånare
- Lämna förslag till mål och inriktning för folkhälsoarbetet, som bygger på hälsoläget i kommunen
- Upprätta/utarbete förslag till folkhälsoplan som kontinuerligt revideras
- Utifrån fastställd folkhälsoplan koordinera tvärsektoriella folkhälsoinsatser
- Utifrån fastställd folkhälsoplan prioritera samt initiera hälsofrämjande och sjukdoms-/skadeförebyggande insatser
- Aktivt medverka till att utveckla arbetsmetoder utifrån ett helhetsperspektiv på folkhälsa
- Ansvara för budget, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse
- Följa upp och utvärdera vidtagna insatser

Törebodas folkhälsoråd

Folkhälsorådet i Töreboda inordnas direkt under kommunstyrelsen. Varje ledamot representerar utskotten i kommunen.

Ledamöter	Linn Brandström, ordförande Folkhälsorådet, Barn och utbildningsnämnden Berith Bergman, Kommunstyrelsen Karl-Johan Gustafson, Socialnämnden Roland Hjalmarsson, Kultur och fritidsnämnden Göran Johansson, Miljö och Bygg Anne-Marie Lundin, Tekniska nämnden Ann-Charlotte Karlsson, vice ordförande Folkhälsorådet, Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg Bengt Sjöberg, Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg
Tjänstemän	Tommy Sandberg, Kommunchef Åke Svensson, Förvalningschef BUN Kristina Folkesson, Biståndsbedömare Kerstin Malm – Tronstad, Primärvårdschef Pia Gustavsson, Folkhälsoplanerare

Verksamhetsområden

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att ”Skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Målområdena syns nedan och pilarna visar vilka områden som Töreboda prioriterar under 2011.

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Hälsa i arbetslivet
- Miljöer och produkter
- Hälsöfrämjande hälso – och sjukvård
- Skydd mot smittspridning
- Sexualitet och god reproduktiv hälsa
- Fysisk aktivitet
- Matvanor och livsmedel
- Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

I den långsiktiga planen för folkhälsoarbetet i Töreboda, ”*Hur kan vägledning vara folkhälsa?*” – *Folkhälsoplan för Töreboda kommun 2005-2010*”, har de nationella målområdena brutits ned till lokala prioriteringar vilket beskrivs direkt under varje målområde. Rådet kommer under 2010 att upprätta en ny långsiktig folkhälsoplan som kommer att gälla från 2011-2014. Rådet prioriterar bland annat arbete med en återansökan, för att återcertifieras som en säker och trygg kommun. Tryggheten och säkerheten för kommunens invånare är viktiga aspekter ur ett folkhälsoperspektiv. Folkhälsoarbetet ska bygga på befolkningens behov och livsvillkor. Befolkningens välfärd är en betydelsefull resurs och ett grundläggande behov för en utveckling i Töreboda kommun. Folkhälsa är en prioriterad del av utvecklingsarbetet.

Ekonomisk och social trygghet

Inriktningsmål 2005 – 2010

- tryggare tillvaro för både unga och äldre, i både hem och samhälle.
- ge människor förutsättningar för en bra social miljö genom enklare kontakt mellan enskild och samhälle.
- ta tillvara människors förmåga till ett så självständigt liv som möjligt genom förebyggande arbete.
- kommunen ska utvecklas på ett positivt sätt, till en tryggare, mer attraktiv och konkurrenskraftig kommun.
- stimulera sociala relationer och nätverk.

En Säker och Trygg kommun

Töreboda utnämndes till en säker och trygg kommun 2005. Folkhälsorådet är lika med styrgrupp för en säker och trygg kommun från och med 2009. Tyngden i arbetet för en säker och trygg kommun ligger i befintlig verksamhet. Arbetet med en ansökan för en ny återcertifiering fortsätter.

Samverkansgrupp   Säkerhetssamordnare, utvecklare samt folkhälsoplanerare arbetar med ansökan. Detta görs gemensamt med kommunens samtliga verksamheter.

Verksamhetsmål   Att arbeta med en ansökan

Uppföljning   Har kommunen blivit återcertifierad?

Samverkan med frivilligorganisationer

Att tillsammans med frivilliga krafter skapa dialog och samarbete. Att stötta nätverk som skapar relationer mellan ungdomar och vuxna. Dessa nätverk bidrar i sin tur till samtal och dialog som skapar trygghet.

Samverkansgrupp   Frivilligorganisationer och folkhälsorådet.

Verksamhetsmål   Arrangera en träff med frivilligorganisationer för att se vilka möjligheter det finns att tillsammans stimulera sociala relationer och bygga upp nätverk för kommun invånarna.

Uppföljning   Har det ordnats en träff?
Vad kom man fram till?
Vilka aktiviteter har utförts alternativt planerats?

Gemensamt Brottsförebyggande råd

Ett gemensamt Brottsförebyggande råd för Mariestad och Töreboda. Att arbeta enligt samverkansavtalet mellan kommun och polis. Handlingsplan och åtagandebilagor finns och verksamhetsplan för 2011 är skriven i enlighet med dessa. Verksamhetsplan för 2011, se bilaga 1.

Samverkansgrupp	Polis, Näringsliv, Tekniska förvaltningen, Villaägarna, Kommunala bostadsbolagen, Säkerhetssamordnare, Folkhälsoplanerare, BUN, Kriminalvården/Frivården, och IFO/Socialförvaltningen.
Verksamhetsmål	Att främja trygghet och säkerhet för medborgarna genom att arbeta enligt handlingsplanen för samverkan mellan kommun och polis.
Uppföljning	Att sammanställa och följa upp hur arbetet framskrider med de prioriterade områdena som är följande: Ökat säkerhetstänkande kring mopedtrafik, inbrottsstöld, ordningsproblem i gästhamnen, Smått samt stöld av och ur eller från fordon.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är en folkhälsofråga. Att främja trygghet och förebygga våld i nära relationer genom diskussioner och öppenhet skapar medvetenhet.

Verksamhetsmål	Att stötta den befintliga grupp som finns <i>inom kommuner i samverkan</i> .
Uppföljning	På vilket sätt har folkhälsoråd och grupp samverkat?

Psykisk Livräddning

Att fortsätta arbetet som påbörjades under föregående år genom att erbjuda utbildningsdagar inom metoden psykisk livräddning till personal som möter barn och ungdomar inom skola, socialtjänst samt primärvård. Ett förebyggande arbete som handlar om att skapa medvetenhet hos olika yrkesgrupper för att kunna upptäcka tidiga signaler på psykisk ohälsa.

Samverkansgrupp En suicidpreventiv grupp bestående av olika yrkesfunktioner inom *kommuner i samverkan*.

Verksamhetsmål Att utbilda personal i kommuner i samverkan som möter barn och ungdomar.

Uppföljning Har personal utbildats?

Säkerhetsgruppen för Äldre och Funktionshindrade

Gruppen arbetar för målgruppen äldre och funktionshindrade. Arbetet består av skadeförebyggande arbete, psykosocial och fysiska hälsa. Ökad grundtrygghet är en mycket viktig faktor i en strävan att förebygga olyckor och skador för funktionshindrade och äldre. Arbetet med att förebygga skador för denna målgrupp behöver utvecklas ytterligare. Ett arbete som gruppen påbörjade föregående år är arbetet med att öka medvetenheten om kostens betydelse. I arbetet med att förebygga fallolyckor är även detta en viktig aspekt

Samverkansgrupp Biståndsbedömare, Arbetsterapeut, SPF, PRO, Mas, primärvård samt folkhälsoplanerare.

Verksamhetsmål Arbeta fram en checklista för personal att använda vid fallolyckor med tillhörande åtgärdsplan. Återkommande informationstillfällen till kommuninvånare samt till berörd personal, för att öka säkerhetstänkandet. Arbeta för en ökad medvetenhet kring fallskador inomhus på äldreboenden och i hemmen.

Uppföljning Har en checklista arbetats fram?
Har information till personal och invånare givits?
Hur har arbetsgruppen bidragit med att minska fallskador på äldreboende och i hemmen?

Barn och ungas uppväxtvillkor

Inriktningsmål 2005 – 2010

- ökad samverkan mellan olika verksamheter
- verksamhet för barn och ungdomar ska prioriteras, inom kultur – och fritidsverksamheten
- alla elever ska ha en trygg, säker och utvecklande skoltid, som ger färdigheter och kunskap utifrån deras egna förutsättningar och behov och stimulerar till ett livslångt lärande.
- stötta utsatta familjer
- förhindra utslagning
- öka kontakterna mellan generationerna

Arbetsgruppen för barn och ungdomars hälsa

Mål och inriktning för denna arbetsgrupp är idag att bedriva mer generella insatser utifrån ett arenaperspektiv på skola, förskola, fritidshem, familjecentral, primärvård samt socialtjänst. Avsikten med samarbetet är att ta vara på och stimulera till engagemang för arbeten med inriktning mot hälsa och särskilt för psykisk hälsa. Arbetsgruppen för barn och ungdomars hälsa kommer att erbjuda verksamheter att få möjlighet till deltagande i projekt och stötta dessa ekonomiskt. Tanken är sedan att projekten ska övergå i en varaktighet och tas över av verksamheterna själva. Gruppen kommer även att arbeta med utvecklingen av föräldrastöd i kommunen. En inventering och en sammanställning av vad som finns idag pågår. Under året kommer även ett arbete med hur vi kan samordna och utveckla arbetet påbörjas

Samverkansgrupp Familjecentral, förskola, BVC, ungdomsmottagning, kurator, Folkhälsoplanerare

Verksamhetsmål Att ovanstående verksamheter ska vara stödande miljöer för barns och ungdomars hälsa

Uppföljning Vilka verksamheter har deltagit i projekt?
På vilket sätt har föräldrastödet utvecklats?

Familjecentralen Spindeln

Familjecentralen i Töreboda startade 2003 och arbetar förebyggande, stöd ges till föräldrar med barn upp till fem års ålder. Familjecentralen utgör en specifikt viktig roll för unga ensamstående mammor. De får här en tillhörighet som bidrar till en positiv hälsoutveckling för såväl mammor som barn. Familjecentralen har både en öppen verksamhet och ett flertal grupper med olika inriktningar efter behov. Familjecentralen har ett delat huvudmannskap mellan BUN, SOC och Primärvården. Folkhälsorådet stöttar familjecentralen i följande aktiviteter:

Verksamhetsmål Promenadgrupper med stegräknare
Fredagsgrupp

Uppföljning Sker genom enkäter som deltagarna i grupperna fyller i.

Barn och ungdomssäkerhetsgruppen (BUS)

Som en fortsättning på lekplatsprojektet, roll up och barn och ungdomssäkerhetsdagen så fortsätter barn och ungdomssäkerhetsarbetet. Gruppens huvudsakliga uppgift är att på ett systematiskt sätt arbeta för att minska barn och ungdomsolycksfallen i kommunen. Barnolycksfallen i Töreboda kommun har under en längre tid legat på en hög nivå.

Samverkansgrupp Säkerhetssamordnare, Förskola, Familjecentral, BVC, Skolsköterska, MTG teknik och Folkhälsoplanerare.

Verksamhetsmål I samverkan med organisationer, föreningar samt andra aktörer i kommunen öka medvetenheten om skadeförebyggande åtgärder hos kommuninvånarna, samt personal som arbetar med barn och ungdomar.
Skapa trygga utomhusmiljöer
Skadeinformation till kommuninvånarna genom utställningar.

Fysisk aktivitet

Inriktningsmål 2005 – 2010

- Öka den fysiska aktiviteten i alla åldersgrupper för att uppnå en god hälsoutveckling
- I samverkan med idrottsföreningarna och andra aktörer främja en god folkhälsa

Internt hälsoråd

Ett samarbete mellan primärvård, tandvård och folkhälsoenheten

Samverkansgrupp Vårdcentralschef, Tandvårdschef, Familjecentral samt Folkhälsoplanerare.

Verksamhetsmål Att samarbeta kring goda matvanor och fysisk aktivitet. Framförallt under uppmärksamhetsveckan som anordnas i hela landet tillsammans med Folkhälsoinstitutet.

Uppföljning På vilket sätt har det arbetats förebyggande och främjande med kost och fysisk aktivitet ?

Trampa och Gå

Trampa och gå är ett samarbete mellan ”Kommuner i samverkan”. Syftet är att uppmuntra hela familjen till att aktivera sig genom fysisk aktivitet på olika sätt.

Samverkansgrupp	Folkhälsoplanerarna, energirådgivningen, Agenda-21 samt trafikinformatör.
Verksamhetsmål	Utveckla konceptet ”trampa och gå” <i>inom kommuner i samverkan</i> .
Uppföljning	Har <i>trampa och gå</i> kommit igång?

Mösatrampet

En cykeltävling som genomförs årligen. Folkhälsorådet stöttar ekonomiskt.

Samverkansgrupp	Fredsbergs bygdegårdsförening.
Verksamhetsmål	Att stödja och stötta tävlingen.
Uppföljning	Hur stort var deltagarantalet?

Stavgångsgrupp

Töreboda kommun har en aktiv stavgångsgrupp som har stor uppslutning. Folkhälsorådet stöttar gruppledarna med annonsering och material.

Samverkansgrupp	Gruppledare och Folkhälsorådet
Verksamhetsmål	Stötta befintliga grupper
Uppföljning	Hur stort är deltagarantalet i grupperna?

Matvanor och livsmedel

Inriktningsmål 2005- 2010

- sunda matvanor i alla åldrar

Samverkansgrupp kring den offentliga måltiden

Töreboda kommun har under våren 2010 genomfört en enkätundersökning, där det undersöktes vad skolbarn/ungdomar hade för åsikt om skolmaten. Med denna enkät som underlag har nu påbörjats ett arbete kring den offentliga måltiden i skolan. Kommunen arbetar tillsammans med Hushållningssällskapet i projektet *Fokus matglädje* samt ingår i Västra Götalandsregionens nätverk för goda matvanor *Skolmatsakademin*.

Samverkansgrupp	Kostchef, tandvård, rektor, skolmatspersonal, hemkunskapspersonal, skolsköterska samt folkhälsoplanerare.
Verksamhetsmål	Att stötta utvecklingen av den offentliga måltiden.
Uppföljning	På vilket sätt har det arbetats med den offentliga måltiden?

Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Inriktningsmål 2005 – 2010

- ansvarsfullt alkoholbruk för vuxna
- så sen alkoholdebut som möjligt
- färre tobaksanvändare
- ett narkotikafritt samhälle
- stärka idrottens roll för arbetet mot droger och våld i samhället
- att varje skola har beredskap för insatser mot alkohol, narkotika, tobak, mobbning, rasism, våld, förstörelse och skolk

Anti langnings kampanj

Samverkansgrupp	Brå
Verksamhetsmål	Delta i Västra Götalandsregionens anti langningskampanj
Uppföljning	Har kampanjen varit synlig i kommunen?

Social marketing

Samverkansgrupp	Folkhälsoenheten inom <i>kommuner i samverkan</i>
Verksamhetsmål	Alkoholkampanj med syfte att uppmärksamma rattonykterhet. Kampanjen kommer att genomföras under våren och vid jultid.
Uppföljning	Har kampanjen blivit uppmärksammad?

ÖPP

ÖPP, Örebros Preventions Program, är i gång på Centralskolan. Folkhälsorådet stöttar eventuella vidareutbildningar.

Samverkansgrupp	Socialtjänst, lärare och rektor.
Verksamhetsmål	Arbeta med metoden.
Uppföljning	Hur många träffar har genomförts?

ANT

Att skolor samverkar med externa aktörer gällande utveckling av ANT arbetet. Skolorna får stöttning via Folkhälsorådet. De får ansöka om pengar löpande under året.

Samverkansgrupp	Oasen i Vara, skolhälsovård samt rektorer.
Verksamhetsmål	Att utveckla ANT arbetet genom att integrera det i skolornas undervisning.
Uppföljning	Har ett systematiskt arbete kommit igång?

Övrigt

Fokus område för folkhälsoenheten Skaraborg

Psykisk hälsa är folkhälsoenheten Skaraborgs fokus område under år 2011. Töreboda kommun har godkänt fokus området och som övriga kommuner i Skaraborg avsätts en krona per kommuninvånare. En kommunövergripande arbetsgrupp kommer att bildas och gruppen kommer driva arbetet som kommer att resultera i en engångssatsning då ämnet psykisk hälsa sätts i fokus.

Ekonomi 9 400 :-

Föreläsningsserie Livsstil och Hälsa, MTG

Att utveckla samverkansstrategier med studieförbund, Sisu, kommunala förvaltningar, lokala aktörer samt Folkhälsoråden inom MTG. Syftet är att stimulera invånarna till deltagande i kulturella aktiviteter.

Samverkansgrupp Sisu, ABF, Bilda, Vuxenskolan, Studieförbundet, Sensus, NBV, näringslivet, kommunala förvaltningar samt folkhälsoråden inom MTG.

Verksamhetsmål Att anordna ett rådslag mellan samtliga aktörer.

Uppföljning Har ett rådslag anordnats?

Politisk introduktionsdag i folkhälsa

En introduktionsdag i folkhälsa för nya politiker i samverkan med folkhälsoråden i *Kommuner i samverkan*

Gemensam utbildningsdag för folkhälsoråden inom *Kommuner i samverkan*

Folkhälsoråden i Töreboda, Mariestad och Gullspång genomför årligen en gemensam utbildningsdag under våren. Som grund denna dag ligger det årliga behovsunderlaget som Hälso och sjukvårdkansliet tar fram.

Organisation

Det är viktigt att Töreboda har starkt folkhälsoråd för att kunna bedriva folkhälsofrågor. Kommunen gjorde föregående år en omorganisation som både gäller politiker och tjänstemän. Det blir därför aktuellt att följa utvecklingen och se över representationen i Folkhälsorådet inför nästa mandatperiod. Det är viktigt att tydliggöra skillnaderna mellan politik och tjänstemanna nivå samt att bilda en beredningsgrupp till Folkhälsorådet med de tillsatta förvaltningscheferna och kunna implementera ett hälsofrämjande tankesätt i nämnder och förvaltningar.

Budget

Folkhälsorådets budget sam finansieras av Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen hälso- och sjukvårdsnämnd Östra Skaraborg. Respektive huvudman avsätter tio kronor per kommuninvånare.

Ingående	188 000
Ekonomisk och social trygghet	35 000
Barn och ungdomars hälsa	40 000
Fysisk aktivitet	20 000
Matvanor och livsmedel	30 000
ANT	20 000
Övrigt	43 000
<hr/> Totalt	<hr/> 188 000